

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Цветан Любенов Тончев, дм

Декан на ФДМ – Варна

Ръководител катедра „Орална и Лицево-челюстна хирургия и СОД”

Началник Клиника по ЛЧХ – УМБАЛ „Света Марина”-Варна

на дисертационния труд на

преподавател Светлана Пенева Ангелова

на тема

Сравнителен анализ на системите за отливане на работни модели и дефиниране на тяхната употреба, съобразно клиничните случаи

за получаване на образователна и научна степен „доктор”

по научната специалност „Управление на здравните грижи“, в професионално направление 7.4. Обществено здраве от област висше образование 7.

Здравеопазване и спорт

Научни ръководители:

проф. Соня Тончева, дм

доц. д-р Методи Захариев Абаджиев, дм

Светлана Пенева е родена на 14. 03. 1967 год. в гр. Разград. През 1994 г. завършва Шуменски университет “Епископ Константин Преславски”, специалност „Българска и руска филология“. През 2004 г. завършва Медицински колеж-гр. Варна, специалност „Зъботехника“, а през 2011 г. придобива магистърска степен в специалност „Управление на здравните грижи“ в Медицински университет – гр. Пловдив.

До 2001 г. Светлана Пенева е преподавател по български език и литература, а кариерата си в сферата на здравеопазването започва след дипломирането си по зъботехника. Преп. Пенева започва своето кариерно развитие в Медицински колеж – Варна през 2012 г. като зъботехник, през 2013 г. става преподавател, а от 2015 г. заема длъжността административен асистент.

Светлана Пенева владее отлично руски език и има научни интереси в областта на системите за отливане на работни модели и съвременните техники за неподвижно протезиране, използвани в зъботехниката.

Във връзка с дисертационния труд докторантката е направила 3 публикации в специализираната литература и 1 научно съобщение на научни конгреси и форуми. Светла Пенева е участник в разработването и реализирането на проект № Б02/272 по договор № ДФНИ Б02/19 от 12.12.2014 г. с тема „3D принтиране и приложението му в съвременните методи за лечение в протетичната дентална медицина”, финансиран от ФНИ 2014.

Общ анализ на дисертационния труд

Дисертационният труд на преп. Пенева, докторант на самостоятелна подготовка към Катедрата по здравни грижи е написан на 157 стандартни страници. Обзорът включва 58 стр. и представлява около 1/3 от дисертацията, 1 стр. цел и задачи, 7 стр. материал и методи, 63 стр. резултати и обсъждане, 2 стр. изводи, 1 стр. препоръки, 1 стр. предложения, 1 стр. самооценка на приносите, 13 стр. библиография, 1 стр. публикации, участия в научни форуми и 27 стр. приложения.

Структурата и начинът на написване на дисертацията са съобразени с изискванията на Правилника за РАС на МУ - Варна. Те включват всички основни елементи на общо възприетата у нас структура за представяне на дисертационен труд (въведение, литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, обобщени изводи, приноси, библиография, публикации и участия в научни форуми, приложения). Възприет е метод на последователно обсъждане веднага след резултатите, което прави много добра взаимовръзка между тях и дискусията. Дисертацията е онагледена със 199 цветни фигури и 15 таблици.

Структура на дисертацията

Актуалност на разработвания проблем. Дъвкательният апарат е началото на храносмилателната система. Неговото пълноценно функциониране има отношение, както към дъвкательната, така и към говорната функция и естетичния вид на пациента. От съществено значение е да се спазва добра профилактика и да се провежда адекватно лечение при възникнала необходимост. Крайната оценка на всяка зъбопротезна конструкция е комплексна, защото се осъществява по три основни показателя: профилактичен, функционален и естетичен. Тъй като технологиите за изработване на протезни конструкции не позволяват директна работа в устната кухина, е необходимо създаването на работен модел в зъботехническата лаборатория, който е прототип на зъбните редици и меките тъкани в устната кухина и отразява точно и вярно всички параметри на протезното поле. Липсата до този момент на обзорно проучване, на предлаганите на денталния пазар системи за отливане на работни модели, насочва изследователския интерес на дисертантката към проблема. Фактът, че не е била открита, в достъпната наша и чужда литература, информация за дефиниране на употребата на системи за отливане на работни модели, съобразно клиничния случай, повишава значимостта на получените анализи не само от теоретична, но и от методическа и практична гледна точка. На базата на проведения експеримент и резултатите от анкетното проучване, отнасящо се до използваемостта на системите за отливане на работни модели в денталната практика се предлага методика за приложението им, съобразно клиничния случай.

Литературният обзор е написан на 58 стр. и разглежда критично видовете отпечатъчни и моделни материали в техния процес на развитие и приложение в зъботехниката. Авторката е направила проследяване на всички видове системи, които се намират на пазара на дентални услуги в страната. Представена е и класификация на видовете системи за отливане на работни модели в денталната практика. Въведението очертава причините за необходимост от използването на адекватни за конкретния случай системи за отливане на работни модели. Демонстрирани са факти за добрата осведоменост на авторката и нейния критично-аналитичен подход към поставените проблеми, които да отговорят на поставените задачи. Обзорът завършва с извод, който обоснова необходимостта от провеждане на по-задълбочени проучвания и аргументира целта и задачите на дисертацията. В библиографията фигурират 181 литературни източника /59 на кирилица и 122 на латиница/. Повече от 40 % са от последните 15 години. Анализът на обзора показва, че авторката познава цялостно проблематиката и може да дискутира творчески и свободно цитираните данни и факти от литературата.

Целта е стегнато и правилно формулирана и с малко думи обобщава основната стратегия на дисертантката. Съобразно поставената цел са формулирани **5 задачи**, които ще отговорят на спорните въпроси, свързани с приложението и предимствата и недостатъците на системите за отливане на работни модели. Зададените задачи дават и възможност да бъдат направени конкретни изводи за наука и практика.

Материал и методи Използваните методики най-общо могат да бъдат представени в две основни направления: **а/анкетни проучвания и б/ лабораторен експеримент**. Подбрани са методи, които са обективни и гарантират достоверност на получените резултати. Материалите и методите са представени към всяка задача, като са обосновани обективни методики, предоставящи възможност за получаване на реални и възпроизводими резултати. Методиките са подробно описани, така че да могат да бъдат осъществени и от други изследователи, а изследванията са направени много съвместно и последователно структурирани и документирани.

По 1-ва задача е проведен лабораторен експеримент с Periotest и видеокамера за проследяване и оценка на подвижността на подвижните пънчета в зависимост от броя повторения на изваждане и поставяне при различните видове системи и в зависимост от начина на сепариране на подвижния фрагмент.

По 2-ра задача е проведено социологическо проучване с три групи респонденти, свързано с опита на изследваните лица с отделни системи за отливане на работни модели и необходимостта от промяна в обучителната програма на студентите по зъботехника.

По 3-та и 4-та задача са изработени критерии според, които е предложена методика за използване на системи за отливане на работни модели според конкретния клиничен случай.

По 5-та задача е направена апробация на предложената методика, чрез получените резултати от лабораторния експеримент.

Използвани са и съвременни статистически методи като дискриптивен, вариационен, корелационен и сравнителен анализ и графичен анализ за изобразяване на резултатите.

Представеният материал е достоверен, убедителен и достатъчен за логично представените резултати и обобщени изводи.

Анализ на резултатите Представените резултати са лично дело на докторантката и нейна основна заслуга. Резултатите са демонстрирани по един лесен за възприемане начин и са богато онагледени с много снимки, фигури и таблици по отделните задачи. Предложената методика за използването на системи за отливане на работни модели според конкретния клиничен случай е под формата на диаграма, което я прави лесна за възприемане.

Резултатите от социологическото проучване са последователно представени и богато онагледени с фигури и таблици, което ги прави лесни за възприемане и разбиране.

Проведеният лабораторен експеримент е онагледен с много снимки, като резултатите са представени чрез използването на таблици и фигури.

Обсъждането е направено с добър научен стил, спокойно се борави с данните на други автори и те се сравняват със собствените резултати. Дисертацията е написана ясно и разбираемо. Дискусията е на много добро научно ниво и показва, че в един тясно определен проблем се навлиза в дълбочина и детайлно се разглеждат всички новопоявили се казуси вкл. и методичните такива, като те се решават в хода на изследването.

Изводи

Проведените изследвания дават възможност да бъдат направени редица обобщения за всяка една от поставените задачи. Преп. Пенева прави девет основни извода, свързани с приложението, предимствата и недостатъците на различните системи за отливане на работни модели, както и опита на изследваните лица с тях и внедряването им в обучението на студентите по зъботехника.

Приноси

От представения дисертационен труд са изведени общо 2 вида приноси - с теоретичен характер и с приложно-практичен характер.

Към **приносите с теоретичен характер** се отнасят предложената класификация на трите типа системи за отливане на работни модели и направения сравнителен анализ на съществуващите на денталния пазар и в денталната практика системи за отливане на работни модели с подвижни пънчета.

Към **приносите с приложно-практичен характер** се отнасят прилаганата методика за избор на система, за отливане на работни модели, съобразно клиничните случаи, разработената методика за установяване на микроподвижността на пънчетата при различните видове системи за отливане на работни модели и разработената и прилаганата методика за установяване на микроподвижността на пънчетата при различните техники на осъществяване на срезове между фрагментите, които се правят за пръв път в България.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

В дисертационния труд и автореферата е представен списък от 3 публикации строго свързани с дисертационната тема, на които преп. Пенева е водещ автор. Една от публикациите е направена в издания на Медицински университет – Варна, една в международно списание и една в специализирано национално списание по здравни грижи. Представено е и 1 научно съобщение докладвано на IV научна сесия на МК-Варна.

Лично участие на докторантката

Дисертацията на докторантката във висока степен е резултат от самостоятелна работа, при активно участие на научните ръководители и статистици. Представените резултати са в основна степен лично дело на Светлана Пенева и нейна основна заслуга.

Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията и напълно отразява основните резултати, постигнати в дисертацията. По един прегледен и ясен за читателя начин в резюмиран вид, той дава представа за цялостното оформяне на работата, методите, резултатите и основните изводи. Илюстриран е с голям брой фигури, таблици и снимки. Съдържанието на автореферата напълно съответства на съдържанието на дисертационния труд.

Критични забележки и препоръки

Необходимо е при провеждане на лабораторния експеримент да се включат повече системи за отливане на работни модели от отделните видове, за да се гарантира максимална статистическа достоверност на получените резултати.

Лични впечатления

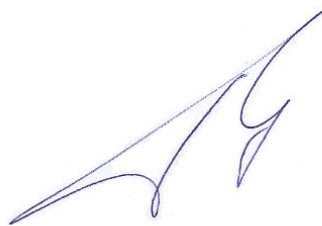
Познавам Светлана Пенева още от самото ѝ назначаване в Медицински колеж – Варна, и съм свидетел на нейното професионално развитие. Тя е преподавател с висока степен на трудолюбие, организираност, отговорна, енергична, с желание за самоусъвършенстване и развитие на научния си потенциал. С активното си участие при разработването на проекта: „3D принтиране и приложението му в съвременните методи за лечение в протетичната дентална медицина“ допълнително доказа високия си потенциал и е заявка за бъдещо научно развитие. Приятно съм изненадан от лекотата, с която е написана работата и интелигентния начин на изложението.

Заклучение

Представеният от перп. Светлана Пенева дисертационен труд на тема „Сравнителен анализ на системите за отливане на работни модели и дефиниране на тяхната употреба, съобразно клиничните случаи“ за

придобиване на образователната и научна степен **“Доктор”** съдържа научни и научно-приложни резултати, които са оригинални и отговарят на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Представените материали и резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на МУ - Варна. Научната работа показва, че Светлана Пенева, притежава задълбочени теоретични знания и практически професионални умения по специалността и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради всичко това считам, че дисертационния труд отговаря на всички изисквания за придобиване на образователна и научна степен **“Доктор”** и ми дават пълното основание да дам категорично **положителна оценка**, и убедено да предложа на Научното жури положителен вот за присъждането на **ОНС “Доктор”** на **преп. Светлана Пенева Ангелова**.

05.01.2016 год.
гр. Варна

доц. д-р Цветан Тончев, дм